

Kære Søren,

Tak for dit svar, som jeg selvfølgelig har læst med ærgrelse. Jeg er ked af at fortælle, at jeg har besluttet at træde ud af Oplysningsudvalget, fordi jeg ikke længere kan stå inde for, at vi i udvalget gør den bedst mulige og mest fagligt forsvarlige indsats for området.

Oplysning er efter min mening grundstenen i udviklingsarbejdet, fordi udvikling er et politisk eksperiment, hvor vi alle konstant forsøger at lære, hvad der virker – og hvad der skaber opbakning.

Udviklingsoplysningen, som den er tænkt i dansk lovgivning, er netop ikke propaganda for skiftende Christiansborg-politiske modemærkesager, men inspirerende, uafhængige og kritiske indblik i udviklingens betingelser i den 3. verden og Danmarks erfaringer med at deltage i udviklingsarbejdet.

Derfor er oplysningen essentiel for en udviklingspolitik, der ikke handler om almisser, men om at lave en bedre verden, blandt andet gennem at forstå den og diskutere den. Det er derfor, jeg brænder for det.

Jo mere usikre områder, udviklingsarbejdet foregår på, jo vigtigere er oplysningsarbejdet – og for tiden bevæger dansk udvikling sig ud i overordentligt usikre vande. Det gælder udviklingsindsatsen i konfliktområder, skrøbelige stater, antiradikalisering og statsopbygning i forbindelse med Danmarks øvrige sikkerhedsindsatser – alle indsatsområder, som løbende opprioriteres, men som der ikke er lavet mange veldokumenterede bistandssucceser i. Oplysningsarbejdet er altafgørende for, at vi finder ud af hvad der virker, hvad der er værd at sende vores soldater i slagmarken for, og for at skabe et kendskab i befolkningen for, at der er behov for og muligheder i udviklingsarbejdet.

Nu er der imidlertid fra ministeriet kommet begrænsninger for udvalgets muligheder for at støtte og skabe oplysning om ovennævnte afgørende områder. Det gælder først og fremmest ministeriets nye, ikke-offentliggjorte praksis med at afvise i øvrigt kvalificerede ansøgninger med henvisning til sikkerhedssituationen i skiftende lande.

Foreløbig kender jeg til ansøgninger, som er blevet afslået eller krævet modereret, til Afghanistan, Pakistan og Somalia. Jeg har hørt om bekymring over de nye toner i mediemiljøet og endda i ministeriet selv. Den nye praksis er indført – først i rejsestipendierne og siden i Oplysningsbevillingen - uden at ændringen i ansøgningskravene er blevet annonceret på forhånd. Og den er i ét tilfælde blevet anvendt direkte i strid med udvalgets faglige vurdering af, at ansøgerne var i stand til at håndtere de sikkerhedsudfordringer, der fulgte med ansøgningen (i Somalia).

Jeg kan forstå på dit svar, at begrænsningerne begrundes med juristers hypotetiske betænkelighed ved, at ministeriet kunne udsættes for ansvarspådragelse under arbejdet med de støttede projekter. Det er for det første en bekymring, som jeg ikke kan tro på, ikke kan klares med, at bevillingstagerne udvælges ud fra det faglige udvalgs viden om, om de kan håndtere deres job, og fx skriver under på, at de tager ansvaret for sig selv. For det andet er det ikke et hensyn, som man kan forsvare at udelukke oplysningsansøgere med, så længe Danida herudover ikke lader det spille ind på sin øgede brug af bistandsmidler i de selvsamme områder, og til tider med brug af de selvsamme personer, som får afslag på at lave oplysning om dem. Hvis dit ministerium behandler sine sikkerhedshensyn så selektivt, gør det sig også sårbart for anklager om at politisere med midlerne eller lave projekter, der ikke kan tåle dagens lys, og det finder jeg hverken klogt eller acceptabelt.

Den nye praksis følges med andre tiltag, som efter min opfattelse bevæger sig ind i gråzonen mellem afhængighed og uafhængighed, som Oplysningsudvalget som et armslængdeudvalg skal passe gevaldigt på. Det gælder

- det øgede samarbejde mellem udvalget og ministeriet om samkoordinerede kampagner
- den nyligt annoncerede "dialog" med ministeren om ansøgninger til den innovative pulje, og
- den nye praksis med, at ministeriet medsender input fra ambassaden til ansøgerne og derved ligestiller embedsapparatets redaktionelle ønsker med udvalgets.

Jeg har sådan set stor respekt for dit engagement og havde derfor også håbet, at du var enig i mine kritikpunkter. I dit svar påpeger du, at den nye praksis kun vil ramme "enkelte lande". Problemet er bare, at disse "enkelte lande" er helt centrale i nye danske bistandsindsatser. Samtidig henviser du til, at Oplysningsmidlerne kan søges af alle, både nybegyndere og globetrottere - men dét er jo netop en af grundene til at der findes et fagligt udvalg, nemlig os, til at sidde og vurdere ansøgernes egnethed projekt for projekt. Endelig skriver du, at ministeriet jo ikke forbyder folk at rejse til de pågældende lande, man afviser blot at støtte dem. Det synspunkt kan i sig selv være fair nok, men det er efter min mening ikke foreneligt med oplysningsmidlernes overordnede formål, som må være at skabe den bedst mulige forståelse for udviklingsspørgsmål som sådan – og ikke bare for udviklingsspørgsmål, som skiftende ministre eller deres embedsmænd måtte finde mest passende eller bekvemme.

Det har været en fantastisk chance at få lov at være med til at præge udviklingsoplysningen i de seneste par år sammen med udvalget og sekretariatet, som jeg har stor respekt for. Jeg er stolt af den professionalisering, jeg synes vi har stået for, med slagkraftige dokumentarfilm og nye medier-projekter som Pirat-TV, avisen.dk og lærings-computerspillene. Med højere krav til mediepartnerne som har involveret store spillere som fx de store dag- og formiddagsblade og Danmarks Radio på et niveau, som jeg synes vi kan være stolte af. Og endelig med mindre umiddelbart synlige ting som de skærpede evalueringskrav, aktiviteter med NGO'erne som Dialogdøgnet, og den koncentrerede indsats i samarbejdsudvalget op til den nye strategi, som jeg var glad for at være med i.

Men jeg vil ikke sidde i et udvalg på et område, som jeg mener er så vigtigt, for at hæve det gode honorar og blåstemple kompromiser, som jeg ikke mener er i udviklingsarbejdets interesse. Så derfor vil jeg sige tak for samarbejdet for denne gang.

VH Lotte

Lotte Folke Kaarsholm

International redaktør
Dagbladet Information
+45 3369 6125